

predisl. Mansurova N. S. – M.: Progress–Akademija, Ves' Mir, 1996. – 352 s.

9. Toffler Je. Sozdanie novoj civilizacii. Politika tret'ej volny [Tekst] / Jelvin i Hejdi Toffler [Jelektronnyj resurs]. – Rezhim dostupa: <http://www.google.com.ua/url?url=http://infoboom.univ.kiev.ua/files/Toffler.dos>

10. Bösch F. Öffentliche Geheimnisse. Skandale, Politik und Medien in Deutschland und Großbritannien 1880–1914. – München: Oldenbourg, 2009.

11. Burkhardt S. Skandal, mediatisierter Skandal, Medienskandal: Eine Typologie öffentlicher Empörung // Skandale: Strukturen und Strategien öffentlicher Aufmerksamkeit ser zeugung / Bulkow K., Petersen Ch. (Hrsg.). – Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften, 2011.

12. Garrard John; Newell James L. (editor). Scandals in Past and Contemporary Politics. Manchester University Press. – 2006. – 242 p.

13. Habermas J. The Structural Transformation of the Public Sphere: An Inquiry into a Category of Bourgeois Society. – Cambridge: Polity Press, 1962.

14. Markovits A. S., Silverstein M. The politics of scandal. Power and process in liberal Democracies. – New York, 1988.

15. Thompson J. B. Political Scandal. Power and Visibility in the Media Age. – Cambridge: Polity, 2000.

Sakun A. V., Doctor of Philosophy, Associate Professor, Kyiv National University of Technology and Design (Ukraine, Kyiv), gileya.org.ua@gmail.com

Kadlubovych T. I., Candidate of Political Sciences, Associate Professor, Kyiv National University of Technology and Design (Ukraine, Kyiv), gileya.org.ua@gmail.com

The policy of information society as the policy of scandal

The article highlights the problems associated with the trends of modern politics. It is noted that the information society leads to radical changes at all its levels, the process of policy mediatization is intensified. The political communication uses a variety of forms and means of dissemination of information. One of such forms becomes a political scandal. Attempts to analyze the scandal as a form of political communication are made, stages of its construction, characteristics, varieties are selected. It is proved that the policy of the information society is the policy of scandal.

Keywords: information society, policy, political communication, mediatization, political scandal.

* * *

УДК 323.21

Карпак О. М.,
кандидат політичних наук, доцент
кафедри політології та права, Ніжинський
державний університет ім. М. Гоголя
(Україна, Ніжин), kama21@ukr.net

Політична адаптація особистості в умовах перехідного суспільства

Охарактеризовано особливості політичної адаптації особистості до політичних процесів сучасного українського суспільства в перехідний період від авторитаризму до демократії, подальші перспективи взаємовідносин особистості з державою, політичною владою. В інституційному аспекті розвитку концепції адаптації виявлена визначальна роль і значущість чинників (внутрішніх, зовнішньополітичних), інститутів політичної системи обумовлюючих характер політико–адаптивних відносин у суспільстві.

Розкрито специфіка зображення адаптації в умовах конфліктних і суперечливих задіявань особистості з політичною системою, державою з 2012 по 2017 роки.

Теоретичні і практичні результати дослідження підтверджуються використанням емпіричних даних, що дозволило визначити змістовну сутність політико–адаптивного процесу на особистісному рівні, об'єктивно проаналізувати особливості, динаміку розвитку процесу політичної адаптації у сучасному суспільстві.

Досліджено чинники, які гальмують, перешкоджають процесу адаптації громадян до сучасних суспільно–політичних умов, серед них це: соціально–політична нестабільність в країні, соціально–економічний стан населення, політична неефективність інститутів влади, низький рівень довіри громадян

до влади, незначний особистісний вплив на прийняття політичних рішень. Факторний аналіз адаптивного процесу на особистісному рівні показує, що соціально–економічні питання є найважливішими чинниками, впливаючими на адаптованість громадян і особистості, і свідчать про патерналістські орієнтації громадян стосовно інститутів влади, держави в задоволенні її реалізації власних потреб і інтересів.

Проведене дослідження дає можливість стверджувати, що з врахуванням вказаних чинників, тенденції політико–адаптивного процесу, переважною є вимушена (короткотермінова) адаптація особистості, як початкова необхідна умова формування довгострокової соціально–політичної адаптації. Доводиться констатувати новітню історичну закономірність і обумовленість соціально–політичних суперечностей в Україні між інтересами, потребами держави, фінансово–промислових груп, суспільства і особистості, що не сприяє здійсненню ефективної, соціально–продуктивної політичної адаптації в суспільстві.

Ключові слова: адаптація, дезадаптація, інститути влади, політична нестабільність, політичні/економічні чинники, рівень адаптованості, диспозиційність влади, репрезентативне опитування, соціально–політичні орієнтації, електоральні настрої, індекс суспільного благополуччя, індекс індивідуального благополуччя, довіра соціальним інститутам.

Розгляд адаптивних відносин особистості з політичною владою в умовах демократичних перетворень в Україні передбачає відповідний аналіз практичної взаємодії її як з істотними елементами політики, так і готовність особистості активно відстоювати власні інтереси. Виникає першочергове завдання – розкрити процес політичної адаптації особистості в умовах формування правової держави з тією метою, щоб позначити подальші перспективи взаємодії, визначити роль і значущість особистості вже в системі політичних відносин.

Проте слід відзначити той факт, що політико–адаптивні дії особистості відбуваються в даний час лише за умов первинного формування соціальної (у тому числі і політичної) структури українського суспільства. Крім того, що відбувається процес формування різних соціальних груп, верств, утворення соціальних організацій і інститутів відповідно до вимог нових ринкових відносин, на суспільство впливають кризові явища, що намітилися в світовій практиці. В умовах такої соціальної і особливо політичної нестабільності в державі, особистості складно адаптуватися до конкретних політичних явищ і процесів (хоча не адаптуватися вона не може), і її адаптивні наміри в основному орієнтовані на загальнозначущі демократичні політичні цінності.

На наше переконання, це всього лише перший етап в адаптації особистості, і лише з подальшою стабілізацією суспільно–політичного життя можливий перехід її до вищого якісного етапу адаптації, коли вона, засвоївши ті або інші цінності демократичного життя суспільства, може орієнтуватися в адаптивних діях на діяльність різного роду соціально–політичних груп, організацій, установ та інститутів. У такому разі адаптивні дії особистості матимуть предметний, практичний характер. Ця думка знаходить своє підтвердження в працях провідних українських та зарубіжних політологів А. С. Лобанова, С. А. Макеєва, Є. А. Макозника, О. М. Бондаренко, І. О. Вороніна, Т. О. Дворцоваї, В. В. Дубініна, О. С. Резніка, Л. Л. Шпак, О. Г. Злобіної, В. О. Тихоновича, К. Ф. Лахової, Р. Мертона та інших.

При цьому необхідно підкреслити, що політологічний аналіз процесу адаптації особистості в політиці в сучасних умовах має деякі відмінні особливості від соціологічного, оскільки розглядає особистість не як елемент соціальної структури суспільства в цілому, в системі міжгрупового соціального задіявання в системі відносин (особистість – соціальна група, особистість

– суспільство та інше), а допускає розгляд процесу політичної адаптації особи, перш за все в системі відносин іншого порядку (особистість – держава, особистість – політична влада, особистість – політичні інститути, особистість – політичний режим, та ін.)

Дійсно, сьогодні та або інша соціальна група керується в своїй діяльності не стільки потребами та інтересами кожної конкретної особистості або суспільства, а в більшій мірі запрограмованими корпоративними інтересами фінансово-промислових об'єднань і солідарних з ними професійно позначених груп робітників, інтелігенції, селян та ін. У свою чергу корпорації формують політичні сили (наприклад, політичні партії) для лобювання своїх інтересів в різних сферах сучасного українського суспільства і особливо в сфері державної політики. Звідси адаптивні дії особистості у напрямі тієї або іншої соціально-політичної групи з урахуванням міжгрупових відносин, що склалися, набуватимуть в основному наперед запрограмований характер, коли вона опиниться у стані не самостійного вибору того або іншого політичного об'єкта адаптування, не зможе належною мірою задовольнити свої потреби та інтереси в політиці. У вирішенні цієї проблеми значна роль належить державі, яка формує і створює умови для вироблення соціально-політичних цінностей, мотиваційних механізмів і з їх допомогою впливає на особистісні політико-адаптивні процеси в суспільстві з метою досягнення стійкості і стабільності у відносинах між різними суб'єктами політичного життя.

У такому випадку особистість адаптується згідно із своїми потребами та інтересами, в межах наданих політичних свобод з боку держави. У неї з'являється почуття самодостатності в політиці, формується здатність до творчого конструювання власної політичної діяльності. На основі самостійного глибокого й творчого аналізу реальних політичних явищ і процесів формується така особлива риса характеру, як відповідальність за процеси й результати власної політичної діяльності. Політико-адаптивна діяльність особистості в демократичному суспільстві підпадає під суспільну й державну систему оцінок. Оцінно-ціннісні характеристики політичної адаптації особистості чітко базуються на знанні законів, на моральних підвалинах, на політико-культурних традиціях суспільства.

Таким чином, демократичне суспільство з його політичною системою, на відміну від інших системних організацій, зацікавлене в ефективному адаптуванні особистості. Політико-адаптивні дії особистості не мають однобічного характеру, тому що політична система також значною мірою адаптується до особистості, до тієї чи іншої суспільно-політичної групи, організації.

У сучасній Україні існує, на наш погляд, модель політичної системи, яку можна характеризувати як перехідну між авторитарною й демократичною політичними системами. Процес адаптування особистості до політичних явищ в першу чергу, обумовлено недостатньою стійкістю самої системи, безліччю політичних декларацій стосовно демократичних змін, та й самі особистість і суспільство представлені системою різнопланових соціально-політичних інтересів і цінностей, що орієнтують на вибір тієї чи іншої політичної системи (тоталітарної, перехідної, авторитарної, посттоталітарної). При цьому політичною системою активно використовується весь наявний у її арсеналі

комплекс засобів, методів: це перш за все економічні, соціально-політичні, організаційні, правові, психологічні та ідеологічні чинники.

Демократична політична система будує свої відносини з особистістю й суспільством на принципах добровільності, партнерства та законності. Вимагає від особистості усвідомлення суб'єктивних і об'єктивних факторів у політиці, досягає, тим самим більшої динамічності в розвитку. Така система зацікавлена в постійному відновленні й удосконалюванні механізмів регулювання політичних відносин з метою успішного вирішення назрілих протиріч та уникнення соціально небезпечних для суспільства конфліктів. Для цього їй необхідно мати добре налагоджений механізм постійної трансформації й наслідування в розвитку політичних і правових норм з метою підтримки політичного балансу в межах демократичної політичної системи держави. За допомогою вищезазначеного механізму досягається рівновага у відносинах політичної системи з різними її підсистемами – між державними гілками влади (законодавчої, виконавчої, судової), між різними партійними структурами, групами, задіяними в політику й, нарешті, між особистостями. Політична система змушена підтримувати й розвивати певні стандарти, політичні сподівання й очікування, які пов'язані з перебуванням при владі партії, тих або інших політичних лідерів, а також з успішним функціонуванням інших політичних інститутів. При цьому, політична система, її інститути й особистість повинні нести взаємну відповідальність. Наслідком відмови від принципу відповідальності стає політичний конформізм, що суперечить у цілому демократії й придушує активнотворче начало в особистості (в окремих випадках конформістське поведіння може відігравати позитивну роль – виступати захисним механізмом особистостей у відношенні до складних нововведень у політику).

Адаптивні відносини особистості і політичної системи в демократичному суспільстві завжди є взаємообумовленим процесом. Політичні концепції й доктрини, вироблені системою, повинні, передусім, виражати інтереси особистості, суспільства й одночасно бути орієнтованими на реалізацію політичних цілей, завдань, ідеалів. Така орієнтація усуває розрив, що може утворитися у відносинах особистості з політичною системою й, зокрема, між формально діючими нормами й принципами в адаптуванні та реально сформованою політичною практикою. Саме політична практика задає нові напрямки в адаптивних відносинах особистості відносно системи і навпаки.

Соціальне адаптування політичної влади й держави до особистості передбачає безпосереднє залучення її до системи управління, контролю й розподілу. Адаптуючись до політичної влади безпосереднім чином особистість починає впливати на державний устрій суспільства, на складну систему відносин у ньому. При цьому, варто зазначити, що політико-адаптивні взаємодії особистості, політичної влади й держави визначають її лояльне ставлення до них.

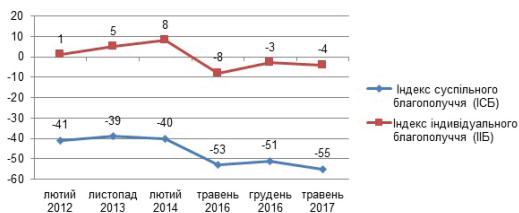
Досліджуючи результативність процесу політико-адаптивної взаємодії влади й особистості необхідно звернути увагу на адаптаційні ускладнення, що виникають як наслідок невідповідності між формальними, офіційними вимогами діяльності державних інститутів

влади, протиріч щодо їх функціональних повноважень, взаємовиключаючих підходів, методологій, технологій вирішення соціально–економічних проблем в суспільстві й інтересами, потребами і можливостями особистості впливати на вказані процеси.

Основною ознакою ослаблення рівня адаптованості у взаємовідносинах особистості, суспільства та державних інститутів влади є тривалі внутрішні й зовнішні конфлікти, кризи, погіршення індивідуального і суспільного благополуччя які детермінують виникнення соціально–політичних ускладнень в сучасній Україні, в цілому дестабілізують політичну ситуацію.

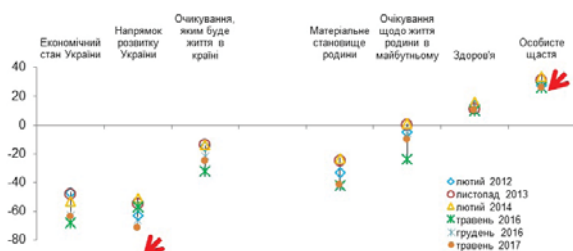
Так, за результатами репрезентативного опитування, проведеного Київським міжнародним інститутом соціології (КМІС) з 19 по 28 травня 2017 року більшість респондентів, вважають, що суспільне благополуччя погіршується (графік 1) [1], що справи у державі рухаються у неправильному напрямку охарактеризували політичну ситуацію в країні у цілому як нестабільну. З лютого 2012 до травня 2017 роки «суттєво знизився показник оцінки правильності напрямку розвитку справ у державі, показники економічного стану та очікувань щодо майбутнього життя у країні теж знизилися, але менш суттєво» (графік 2) [1].

Графік 1.
Динаміка індексів ІСБ та ІБ в Україні протягом 2012–2017 років

Як зазначають експерти КМІС, що «якщо розглядати увесь період спостереження (2012–2017 роки), то за складовою оцінки правильності напрямку розвитку України індексу суспільного благополуччя зараз спостерігаються найнижчі показники (-72), а також за складовою особистого щастя індексу індивідуального благополуччя зараз так само спостерігаються найнижчі показники (26), які, варто відзначити, залишаються стабільними вже цілий рік» (графік 2) [1].

Графік 2.
Зміни складових індексів ІСБ та ІБ в Україні протягом 2012–2017 років

Починаючи з 2012 року український соціум характеризується зростанням конфліктогенних чинників, які

ускладнюють взаємоадаптивні відносини у суспільстві. Економічна і політична ситуація в країні викликає серйозне занепокоєння в українських громадян.

Настрої, оцінки, як показують опитування, обумовлені, передусім безпековим та матеріальним становищем населення, яке більшою мірою незадоволене сьогодишнім життям, не почувуються упевненими в майбутньому.

Серед факторів, обумовлюючих сучасний стан в суспільстві вагомішими, на думку населення, є політичні та економічні чинники. «Як показують результати дослідження, – проведеного КМІС з 20 по 29 травня 2017 року, – абсолютна більшість опитаних (72%) занепокоєна війною на Сході України. Також серед проблем, які найбільше непокоять українців – рівень життя (60%), економічна ситуація (47%) та безпека України (21%). З усіх проблем, зазначених в питанні, найменше українців турбує статус російської мови в Україні (1%) та відносини між громадянами України різних національностей (2%)» [2].

Оцінки соціально–політичного життя в Україні свідчать про зростання негативного ставлення громадян до діяльності інститутів влади.

Адаптивні відносини, що мають сутнісні параметри вираження, зобов'язують і особистість, і політичну владу і державу висувати один до одного підвищені вимоги.

Публічність, гласність, відкритість інститутів державної влади принципи націлені на встановлення демократичних взаємовідносин між особистістю, суспільством і державою, у цілому сприяють ефективності їх взаємоадаптації.

Чинниками здатних підвищити рівень діалогової форми взаємовідносин громадян і влади, а відповідно і політико–адаптивної взаємодії є відкритість, прозорість дій уряду.

Але, як показує сучасна політична практика, недостатній контроль за виконанням законів з боку державних інститутів в сфері регулювання взаємовідносин особистості з інститутами влади негативним чином вплинули на політико–адаптивні можливості особистості щодо участі в прийнятті політичних рішень, в державному управлінні, сприяли відчуженню, відстороненню людини від політичних процесів.

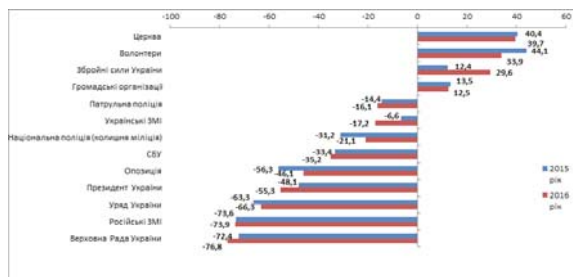
Наслідком диспозиційності влади, політичних інститутів по відношенню до особистості, суспільства, є з одного боку, необхідність адаптування громадян до нестабільного політичного середовища, а з іншого – відсутність конструктивного діалогу влади з громадянами унеможливує продуктивну соціалізацію і адаптацію особистості та сприяє, як свідчать результати соціологічних досліджень, формуванню суцільної зневіри людей до інститутів влади й щодо можливостей впливати на їх діяльність. Підтвердженням цього стали результати репрезентативного опитування, проведеного КМІС у грудні 2016 року.

Згідно експертної оцінки КМІС, «найбільшою довірою серед українців, – користуються церква, волонтери та збройні сили України, а найменшою – уряд України, російські ЗМІ та Верховна рада України (цим інституціям довіряє менше 10% українців). В цілому, протягом року рівень довіри до деяких інституцій суттєво змінився (Графік 3). Можна спостерігати тенденцію до

деякого зниження рівня довіри українців до соціальних інституцій» [3].

Графік 3.

Динаміка зміни балансу довіри–недовіри до соціальних інституцій у 2015–2016 роках, % опитаних

Рівень довіри громадян до інститутів влади і відчуття власної політичної ефективності дозволяють з'ясувати рівень пристосованості їх до сучасних політичних змін.

Знеособлення і зростаюча тенденція цілеспрямованої діяльності політичних сил, державних інститутів на монополізацію влади характерна риса політичного процесу в сучасній Україні.

Отже дестабілізуючими факторами процесу політико-адаптивної взаємодії особистості є: неспроможність органів влади у налагодженні конструктивних взаємовідносин з громадськістю, формалізм, безвідповідальність та бездіяльність влади щодо вирішення більшості життєвих питань і проблем людини, – наслідком чого сформувалась зневіра особистості до цих інституцій.

Факторний аналіз звернень громадян показує, що соціально-економічні питання є найважливішим фактором, який впливає на адаптацію громадян і свідчать про переважно патерналістські адаптивні орієнтації громадян щодо центральних інститутів влади в задоволенні й реалізації особистісних потреб і інтересів.

Взаємодія держави з особистістю передбачає створення умов, можливостей для особи вільно вступати в політичні відносини, включатися в політичні процеси, реалізувати тим самим свої соціально-політичні права і свободи.

Таким чином, в умовах демократичного реформування сучасного суспільства політико-адаптивні відносини особистості з державною владою й політичною системою носять взаємодоповнюючий і взаємообумовлюючий характер. Адаптивна активність особистості в межах таких відносин в рівній мірі визначається також готовністю політичної системи та державної влади задовольняти її потреби й інтереси.

Динаміка політичних явищ і процесів у сучасному суспільстві, непослідовність, непрогнозованість дій інститутів влади, нестабільність політичної ситуації унеможливають довгострокову адаптацію як особистості, так і населення щодо швидкозмінюваних політичних процесів. Як показують результати соціологічних досліджень (2012–2017 рр.) [1] опитувань громадянської думки щодо політичної ситуації в країні, уподобань, орієнтацій відносно політичних сил, політичних партій, лідерів, важливим методологічним критерієм об'єктивності оцінки рівня адаптивності особистості є не тільки суб'єктивні чинники (уподобання,

настрої, орієнтації, довіра) адаптаційного процесу, але й об'єктивні, зовнішні фактори. Реалії сьогодення дають можливість стверджувати, що з врахуванням вказаних тенденцій політико-адаптивних процесів, що переважаючою є ситуативна адаптація (короткотермінова) особистості, як початкова необхідна умова формування довгострокової соціально-політичної адаптації.

Найважливішим у взаємо-адаптивному процесі є його об'єктивізація з боку держави, де інтереси і потреби особистості, перш за все соціально-економічні, мають бути змістом і предметом діяльності інститутів державної влади. Формальне проголошення, закріплення демократичних засад, цінностей в діяльності влади неминуче призводить до знеособлення політичного процесу, як наслідок подібної політики ми спостерігаємо збільшення частки громадян, які голосують на виборах проти всіх, або зовсім ігнорують участь у подібних процесах. Таким чином формується у свідомості громадян зневіра до державних інституцій, відповідальних за соціально-політичне реформування сучасного суспільства, а відповідно настає політична дезадаптація особистості.

Демократичне суспільство із властивими йому відносинами, так само є ще недостатньо розвиненим й організованим. Таким чином, було б помилково не враховувати в політико-адаптивних відносинах особистості з політичною системою й із суспільством у цілому той факт, що адаптивний процес повинен містити в собі установку на передбачувані конфлікти й протиріччя. Особистість повинна мати у своєму розпорядженні як власну програму-поправку на адаптування в умовах конфліктних залежностей, так і повинна керуватися суспільними й іншими нормами регулювання власних відносин.

У системі політичних та інших конфліктів доводиться спостерігати своєрідну дезорієнтацію свідомості особистості, що намагається поєднати складові на основі суперечливості взаємовиключаючих ситуацій. При цьому, адаптивні можливості будуть фактично малопродуктивними, що зрештою болісно позначиться на її стані й положенні в суспільстві, в цілому.

При цьому хотілося б відзначити, що адаптація особистості в умовах політичних конфліктів має свої особливості. Відразу ж варто вказати на той факт, що конфліктне політичне середовище характеризується одночасно як своєю передбачуваністю (вона досить обґрунтована із правової сторони), так і надмірною прихованістю (у ній у завуальованій формі подані особисті й групові інтереси). І в такій складній системі протистояння двох або безлічі політичних суб'єктів особистість повинна не тільки зорієнтуватися, але й прийняти єдине правильне рішення. У тому випадку, коли спостерігається процес дисфункціональності суспільних відносин, порушення соціальних норм співіснування виникають соціальне напруження і конфлікти.

Безперечно, правова держава, як і вся демократична політична система, повинна бути зацікавленою в тому, щоб адаптивні дії особистості в політиці, у тому числі й в умовах конфліктних політичних ситуацій, носили найактивніший характер, щоб їхня діяльність була досить усвідомленою, не виражалася в примиренні з подібною ситуацією, вважаючи її природною, необхідною й, тим більше, правомірною.

Особистість у сучасних умовах розвитку суспільства змушена адаптуватися до політики в умовах конструктивного (цивілізаційного) і деструктивного (нецивілізаційного) методів розв'язання соціально-політичних конфліктів. При цьому не можна не відзначити, що сьогодні конфлікт є безпосереднім виразником соціально-політичного розвитку України, як суспільства, політичної системи, так і самої особистості.

Розвиток демократії в Україні показує, що влада ніколи свідомо й добровільно не поступалася нічим, що особистість повинна вести постійну боротьбу за свої права й одночасно орієнтувати свою політичну діяльність відносно відстоювання як особистих, так і суспільних інтересів.

Одночасно негативний розвиток окремих сторін суспільного життя, політичної системи держави, негативно позначається на політико-адаптивних можливостях особистості. Невизначеність в суспільно-політичній устрій суспільства призводить до того, що відбувається розхищення раніше сформованих адаптивних установок у політиці, особистість змушена (не завжди правильно для себе) визначатися в системі знову виникаючих політичних цінностей.

Таким чином, ефективність політичного адаптування особистості буде залежати від всебічного усвідомлення особистістю свого місця й значимості в системі політичних й інших відносин, на регіональному та загальнодержавному рівнях, а також від того, наскільки вона здатна впливати на підвищення якості політичних процесів правової держави.

Аналіз процесу політичної адаптації особистості до правової демократичної держави дозволив зробити висновок, що сучасне демократичне суспільство не є достатньо розвиненим і організованим, характеризується деструктивністю політичних відносин, як на особистісному, так і на регіональному, міжрегіональному та на загальнодержавному рівнях, що позначається негативним чином на політико-адаптивних можливостях особистості. Особистість змушена визначатися в політичних цінностях, які постійно змінюються, виробляти нові підходи до цивілізаційного входження в політичні процеси, розв'язувати існуючі суперечності в відносинах з державою.

Демократична правова держава повинна гарантувати права й свободи громадянина для його самовизначення як суб'єкта політики, орієнтувати й направляти політико-адаптивні дії особистості стосовно вдосконалення її відносин з суспільством. Поряд з цим, визначається, що розбудова правової демократичної держави передбачає створення умов для формування суспільства на підставі рівнопартнерства в відносинах суб'єктів політики, де політико-адаптивні дії особистості щодо держави містять широкий спектр потреб, інтересів та ідеалів, які виходять за межі державних пріоритетів.

Список використаних джерел

1. Самопочуття мешканців України у травні 2017 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=709&page=2&y=2017>

2. Які проблеми турбують українців [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=702&page=2&y=2017>

3. Довіра соціальним інституціям [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=678&page=5&y=2017>

References

1. Samopochtutja meshkanciv Ukrainy u travni 2017 roku [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=709&page=2&y=2017>

2. Jaki problemy turbujut' ukrai'nciv [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=702&page=2&y=2017>

3. Dovira social'nym instyucijam [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=678&page=5&y=2017>

Karpiak O. M., candidate of political science, assistant professor of the chair of political science, philosophy and law of Nizhyn Gogol State University (Ukraine, Nizhyn), kama21@ukr.net

Political adaptation of personality in the context of transitional society

The peculiarities of the political adaptation of personality to the political processes of modern Ukrainian society during the transition period from authoritarianism to democracy; future trends of relations between personality and the state / political authority have been characterized. The prominent role and the significance of factors (domestic and of foreign policy), the institutions of political system which postulate the character of politically adaptive relations in the society have been elicited in the institutional aspect of the development of the concept of adaptation.

The particularity of representation of adaptation under the conditions of conflicting and contradictory engagements of personality with the political system / state from 2012 to 2017 years has been revealed.

Theoretical and practical results of the research are confirmed by the usage of empirical evidence, which enabled us to define the essence of the politically adaptive process at the personal level, to analyze objectively the peculiarities and the dynamics of the development of the process of political adaptation in the modern society.

The factors which retard and hinder the process of adaption of citizens to modern socio-political conditions have been investigated. They are: socio-political instability in the country, socioeconomic status of population, political inefficiency of the authority institutions, the low trust level of citizens to the authority, insignificant personal influence on the making policy decisions. The factor analysis of the adaptive process at the personal level shows that socioeconomic questions are the crucial factors which influence the adaptability of citizens and personality; and they attest to paternalistic orientations of citizens concerning the authority institutions, the state in the aspect of fulfillment and realization of own needs and interests.

The conducted research enables us to claim that constrained (short-term) adaptation of the personality is prevailing as the necessary initial condition for the formation of the long-term socio-political adaptation considering mentioned above factors, tendencies of the politically adaptive process. It's necessary to state the brand new conformity to the laws of history and conditionality of socio-political contradictions in Ukraine between the interests and needs of the state, financial-industrial groups, the society and personality, which don't facilitate the implementation of the effective, socially productive political adaptation in the society.

Keywords: adaptation, disadaptation, authority institutions, political instability, political / economical factors, level of adaptation, disposition of authority, representative survey, socio-political orientations, electoral sentiments, index of social well-being, index of individual well-being, trust to social institutions.

УДК 323.212

Куницький М. П.,
проректор, Черкаський державний
технологічний університет
(Україна, Черкаси), lepan@ukr.net

ОСОБЛИВОСТІ ТА ТЕНДЕНЦІЇ МОТИВАЦІЇ ПОВЕДІНКИ ПОЛІТИЧНОГО КЛАСУ ТА СУСПІЛЬСТВА У КОНТЕКСТІ ДЕМОКРАТИЗАЦІЙНИХ ЗМІН В УКРАЇНІ

Стаття присвячена виокремленню та аналізу загальних тенденцій та з'ясуванню особливостей мотивації поведінки політичного класу та суспільства у контексті можливості консолідованості як одного з етапів